

Sygn. akt I PK 107/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z powództwa R. G.
przeciwko C. Spółce z o.o. w T.
o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 października 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w T.
z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt IV Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w T. w sprawie z powództwa R. G. przeciwko C. Sp. z o.o. w T. o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie na skutek apelacji powódki oraz apelacji strony pozwanej, oddalił apelację strony pozwanej (pkt 1) i apelację powódki (pkt 2), zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki wynagrodzenie za dalszy okres pozostawania bez pracy od dnia 26 listopada 2012 r. do dnia wyroku w kwocie 79.202,56 zł brutto płatne pod warunkiem podjęcia pracy w terminie 7 dni od daty wyroku (pkt 3), w pozostałej części powództwo o wynagrodzenie za dalsze okresy oddalił (pkt 4) oraz orzekł o pobraniu opłaty sądowej od rozszerzonego żądania w postępowaniu apelacyjnym (pkt 5 i 6) i kosztach postępowania (pkt 7).

Strona pozwana zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w części obejmującej pkt 1, 3, 6 i 7. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana, powołując się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wskazała na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczące prawa materialnego:

„a.i. czy art. 177 k.p. zakazuje wypowiedzenia umowy o pracę pracownicy ciężarnej jeżeli zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z winy pracownicy w ciąży, czy konieczne w każdym przypadku jest zastosowanie trybu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia;

a.ii. czy wraz z upływem okresu ciąży i okresu urlopu macierzyńskiego z art. 177 k.p. wygasa szczególna ochrona związana z rodzicielstwem, czy też ta ochrona jest oderwana od okresu ciąży i okresu urlopu macierzyńskiego i należy ją stosować do zdarzeń prawnych i faktycznych powstałych w okresie ciąży i okresie urlopu macierzyńskiego, a trwających również po tym okresie, a jeżeli tak to w jaki sposób określić koniec trwania takiego okresu ochronnego,

a.iii. czy dla określenia czasookresu ciąży, o którym mowa w art. 177 k.p. zastosowanie znajdują przepisy art. 112 k.c. w zw. z art. 300 k.p. określające sposób obliczania terminów a co za tym idzie sposób obliczania okresu ciąży, czy też dla określenia czasookresu ciąży za miesiąc należy przyjąć 28 dni, a jeżeli tak to na jakiej podstawie prawnej?

a.iv. czy szczególna ochrona z art. 45 § 3 k.p. ma zastosowanie po okresie ciąży i po okresie urlopu macierzyńskiego i rozciąga się również na pracownicę po tym okresie, a jeżeli tak to na jak długo, czy też wraz z faktycznym końcem okresu ciąży i okresu urlopu macierzyńskiego, sąd ma prawo zastosować art. 45 § 2 k.p.,

a.v. czy art. 47 k.p. stanowiący, że jeżeli umowę o pracę rozwiązano z pracownicą w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego, wynagrodzenie przysługuje za cały czas pozostawania bez pracy, oznacza że okres za jaki przysługuje wynagrodzenie jest oderwany od okresu ciąży i okresu urlopu macierzyńskiego i nie stosuje się do art. 47 k.p. przepisu art. 177 k.p. ustanawiającego szczególną ochronę związaną z rodzicielstwem nierozzerwalnie związaną z okresem ciąży i okresem urlopu macierzyńskiego? Czy też wynagrodzenie przysługuje za cały czas pozostawania bez pracy w okresie ciąży i okresie urlopu macierzyńskiego, którego datą graniczną jest koniec tego okresu?

a.vi. czy termin do wystąpienia pracownicy z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia powództwa o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę trzeba liczyć od chwili dowiedzenia się o ciąży, czy też termin ten ulega przedłużeniu o oczekiwanie na wiadomość od pracodawcy czy przywraca on zwolnioną pracownicę do pracy czy też odmawia takiego przywrócenia, a w przypadku gdy termin ten ulega stosownemu przedłużeniu to na jaki okres w przypadku milczenia pracodawcy,

a.vii. czy pracodawca ma obowiązek prawny złożyć pisemne lub ustne oświadczenie woli stanowiące odpowiedź na wniosek pracownicy o przywrócenie do pracy?”

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana podniosła też, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. potrzeba wykładni art. 177 k.p. przez wskazanie: „czy norma prawna zawarta w tym przepisie ma na celu ochronę pracownicy w ciąży przed wypowiedzeniem umowy o pracę jeżeli zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z winy pracownicy w ciąży, czy pracodawca obligatoryjnie stosuje tryb rozwiązania umowy bez wypowiedzenia z winy pracownicy, czy ochrona pracownicy w ciąży może polegać na zastosowaniu przez pracodawcę łagodniejszego sposobu rozwiązania umowy o pracę tj. wypowiedzenie umowy o pracę jeżeli zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z winy pracownicy w ciąży”.

Skarżąca wskazała również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z uwagi na fakt, że w jej ocenie Sąd Okręgowy nie odniósł się do zarzutów apelacji w sposób wyczerpujący, w szczególności zarzutu uchybienia terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu z art. 265 § 2 k.p., przyjmując za własne ustalenia Sądu Rejonowego w sposób niekompletny, posługując się domniemaniami, przypuszczeniami, jak również nieuzasadnionym wyciągnięciem wniosków.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15

października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, gdy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawione przez stronę pozwaną kwestie nie spełniają wskazanych wyżej wymogów w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Istotne zagadnienia prawne skarżąca formułuje w odniesieniu do art. 177 k.p. Podkreślić należy, że obowiązkiem skarżącego jest określenie przepisów prawa, w związku z którym wniosek został sformułowany, poprzez jego dokładne nazwanie, określenie miejsca publikacji oraz wskazanie przepisów przez oznaczenie numeru artykułu, paragrafu, ustępu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2002 r., II UKN 117/01, LEX nr 564467). Tymczasem skarżąca wskazuje na art. 177 k.p., który składa się z kilku jednostek redakcyjnych. Licznie powołane zagadnienia prawne dotyczą art. 177 k.p., który został powołany w całości, co dyskwalifikuje te zagadnienia. Tylko jedno ze wskazanych zagadnień (wymienione w pkt IV a.ii na stronie 6 skargi) skarżący, co wynikać może z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, odnosi do art. 177 § 1 k.p. Jednakże sformułowana przez skarżącą w tym punkcie teza sprzeczna jest z celem ochrony trwałości stosunku pracy ze względu na ciążę (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1999 r., I PKN 468/99, Pr.Pracy 2001 nr 5, str. 31).

Ponadto wskazany przepis w taki sam sposób przytoczony zostały we wniosku odnośnie do podnoszonej potrzeby wykładni art. 177 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się również na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przytoczenia stosownych argumentów, uwzględniających specyfikę tej podstawy warunkującej pozytywne rozpoznanie wniosku podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną. Pojęcie „oczywistości” mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2007 r., I CSK 100/07, niepubl.; z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, Lex 560541). Nawet w przypadku uwzględnienia uzasadnienia podstaw skargi nie można uznać, że jest ona oczywiście uzasadniona w zaprezentowanym rozumieniu. Istotne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Z uzasadnienia skargi kasacyjnej nie wynika oczywista zasadność w przedstawionym powyżej znaczeniu. Sąd Najwyższy nie widzi sprzeczności z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, ani oczywiście błędnej, widocznej na pierwszy rzut oka wykładni lub widocznego w taki sposób niewłaściwego zastosowania prawa, a tylko w takiej sytuacji wskazana przesłanka uzasadnia przyjęcie skargi. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej Sąd drugiej instancji szeroko odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia do zarzutu naruszenia art. 265 § 1 i § 2 k.p. w związku z art. 264 § 2 k.p. Z przedstawionych względów strona pozwana nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.